

Remiss av utkast till lagrådsremiss "Ökad kontroll vid utbetalning från den statliga lönegarantin" (A2024/00379)

Journalistförbundet har tagit del av utkastet till lagrådsremissen "Ökad kontroll vid utbetalning från den statliga lönegarantin". Journalistförbundets remissvar koncentreras till de förslag om sekretess som presenteras i utredningen.

Journalistförbundet vill i sammanhanget upprepa vad förbundet anförde i sitt remissvar på Skatteverkets promemoria "Lönegaranti" när den remitterades 2022:

"I promemorian föreslås att sekretess ska gälla hos Skatteverket i ärende enligt lönegarantilagen för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men. Bestämmelsen har ett omvänt skaderekvisit, vilket innebär att huvudregeln är att uppgifterna omfattas av sekretess.

Enligt Journalistförbundet väger insynsintresset tungt i de fall ersättning betalas ut enligt lagen om lönegaranti. En rapport som Riksrevisionen presenterade i våras visade på omfattande fusk

med lönegaranti.¹ Enligt Riksrevisionen kan utgifterna för missbruk av lönegarantin i konkurser uppgå till så mycket som 100–150 miljoner kronor per år. Det är viktigt att det finns möjlighet att granska ärenden där ersättning betalas ut enligt lagen om lönegaranti. Ett omvänt skaderekvisit på det sätt som föreslås i promemorian skulle, enligt Journalistförbundet, kraftigt försvåra granskningar av hur lönegarantin används.

Journalistförbundet ifrågasätter inte att det, hos Skatteverket, kan förekomma känsliga uppgifter om enskilda. Enligt Journalistförbundet bör huvudregeln dock vara att uppgifterna är offentliga (ett rakt skaderekvisit). På det sättet finns det möjlighet att skydda vissa uppgifter om det kan antas att ett utlämnande leder till skada, samtidigt som hanteringen av systemet med lönegarantin blir transparent.

Journalistförbundet tillstyrker förslaget i promemorian om att beslut och underrättelser enligt lönegarantilagen inte ska omfattas av sekretess.”

Journalistförbundet noterar att regeringen inte fäst någon vikt vid vad förbundet anförde avseende behovet av insyn. Regeringen skriver i lagrådsremissen:

”Mot den enskildes intresse av sekretess måste ställas att lönegarantin betalas ut av offentliga medel, vilket medför att det, som Journalistförbundet framför, finns ett allmänintresse av insyn i ärenden om lönegaranti hos Skatteverket. Eftersom det finns ett allmänintresse av insyn bör sekretessen inte vara absolut utan innehålla ett skaderekvisit. Mot bakgrund av att uppgifterna som kan komma att hanteras typiskt sett är av känslig natur och huvudsakligen ska komma från en verksamhet med absolut sekretess bör dock utgångspunkten vara att uppgifterna bör omfattas av sekretess, dvs. ett omvänt skaderekvisit bör gälla.”

Journalistförbundets erfarenhet av omvänt skaderekvisit är att det endast i undantagsfall lämnas ut uppgifter och att det därför, i praktiken, är att jämföra med absolut sekretess. Regeringens förslag kommer därför innebära att granskning av ärenden om lönegaranti i praktiken inte kommer att vara möjligt. Enligt Journalistförbundet bör regeringen ompröva sitt ställningstagande. Journalistförbundet vidhåller följaktligen att uppgifterna bör skyddas av ett rakt skaderekvisit.

Ulrika Hyllert
Förbundsordförande
Journalistförbundet

¹ Se Riksrevisionens rapport ”Den statliga lönegarantin – förekomst av missbruk och myndigheternas kontrollarbete” (RiR 2022:4).